

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Varianta 5

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL

(30 punct)

a. a cím és szöveg viszonya

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A cím tájképre utal; a költői jelző leírást sejtet; szeptember átmenet két évszak között: nyár vége, ősz eleje; a szeptember hónap megnevezése által a költő az évszakváltást, a nyárból az őszbe hajló időt mutatja be; témamegjelölő cím; konnotatív jelentésréteg: ősz, elmúlás; a szövegegész visszaigazolja a címet, kapcsolódik a cím keltette előfeltevésekhez; érzékletesen kifejti a nyár és ősz viszonyát, az idő suhanását, az elmúlás tényét stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

b. a versbeszéd jellemzői

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A beszédhelyzet függvényében kétféle látásmód érvényesül a versben; a lírai én személyes jelenléte, a „*mondom*” egyes szám első személyű ige vallomásossá teszi a versbeszédet; szubjektív, személyes; a bükkfák levelei kapcsán kialakult vita a nyár és ősz viszonyáról dialogikus versbeszédet eredményez: „*mondod*”, „*mondom*”; az én kitarulkozása helyett az E/2 bekapcsolása („*mondod*”, „*nézd*”) által egy általánosabb jellegű párbeszéd hangzik el a buggyanó sebbel menekülő, majd összeroskadó Nyárról stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

c. a képek keltette hangulat

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A verskezdő leírásban a smaragd szín vörös folttal tarkítottan jelenik meg; a béke, a nyugalom kifejezői; a „*késő kék virág*”, az „*első őszi fák*” jelzős szerkezetek szintén nyugodt szépséget sugároznak; a vörös, kék színek használata az őszi hangulat érzékeltetésére szolgálnak; visszafogott líraiság; a lírai én szemében átlényegült táj, a „*vérfoltos vadon*” költői jelző megtöri a harmóniát, felerősíti a pusztulás hangulatát; a „*vér*”, „*buggyanó seb*”, „*biboros vér*” képek szintén tragikusságot sugallnak; az „*összeroskad*” ige kényszerű megállást, fájdalmas pusztulást fejez ki; a Nyár és Ősz kronotoposzok hangulatisága stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

d. a komplex költői kép értelmezése

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Kulcssor, mely szimbolikus értelemmel telítődik; a lírai én szemében átlényegül a táj, a bükkfák levelein megjelenő vörös folt nem az ősz beköszöntének jele, a vadászaton lelőtt állatok kibuggyanó vérét idézi fel; a verssor egy metafora: a hosszú ősz a kegyetlen vadász, aki elől menekül az űzött vad, a nyár; küzdelem, az élet küzdelmes volta; Nyár kronotoposz, értékhordozó, a küzdelem céljának szimbóluma; a „*vadászat*” a vér képzetéhez kapcsolódik, űzöttség, tépettség; ezt árnyalják a „*buggyanó seb*”, „*biboros vére*”, „*drága vér*” jelzős szerkezetek;

a vadászat küzdelem jellegét a hangutánzó, hangulatfestő szavak is felerősítik: *freccsen, csahol, hörög* stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*. **5 pont**

e. az impresszionizmus sajátosságai a versben

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. A valóság állóképekben való megragadása, pillanatképszerű benyomások rögzítése a látványelemek, színhatások által: „*smaragd szín*”, „*vörös folt*”, „*kék virág*”, „*vérfoltos vadon*”, „*biboros vér*”; nominális szerkesztésmód előfordulása: „*Az első őszi fák*”; rövid, egyszavas, töredékes mondatok: „*Állunk*”; a *vér* szó ismétlése a látványnak, a hangulatnak, az érzékelésnek a kifejezője; az *Ősz, Vér, Nyár* szimbólumok jelzik, hogy a műben az impresszionista ábrázolásmód a szimbolizmussal keveredik stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*, részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*, részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*, kísérlet a válaszadásra *1 pont*. **5 pont**

Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás

Gördülékeny, választékos stílus, helyes fogalomhasználat, kifogástalan helyesírás *5 pont*, helyenként nyelvi-nyelvtani hibák, helyenként helyesírási hibák (egyéb hibák) *4 pont*, helyenként nyelvi-nyelvtani hibák, helyenként helyesírási hibák (súlyos hibák) *3 pont*, helyenként nyelvi-nyelvtani hibák, helyenként helyesírási hibák (durva hibák) *2 pont*, gyakori nyelvi-nyelvtani hibák, gyakori helyesírási hibák *1 pont*. **5 pont**

Megjegyzés: A kérdések sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése, egyszerű következtetések levonása a szöveg információi alapján. Minden helyes társítás 1 pontot ér. Több társítás esetén a válasz érvénytelen. Helyes válaszok: 1895 – felfedezte Szentpéterfalva határában az őszállatcsontokat (*Nopcsa Ferenc 1877. május 3-án született Déván [...] Tizennyolc éves korában keltették fel figyelmét a húga által Szentpéterfalva határában talált őszállatcsontok.*); 1903 – először járt Albániában; 1930 – lemondott a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagságáról; 1926 – a budapesti Földtani Intézet igazgatójaként tevékenykedett (*1925-től négy évig a budapesti Földtani Intézet igazgatójaként tevékenykedett*); 1920 – meghívták a bukaresti Földtani Intézet vezetésére.

5 pont

2. Nyelvi elemek, gondolatok értelmezése. Rövid válasz megfogalmazása a következő részletből vett információk alapján: „*Nopcsa vetette fel, hogy a Magyarosaurus méretei szigeti életterének szűkössége miatt olyan szerények, és ezzel megalapozta az izolált zsugorodás elméletét.*” Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont.

5 pont

3. Konkrét, explicit információk felismerése és visszakeresése. Minden helyesen azonosított gesztus 1 pontot ér. Lehetséges válasz: Bármely 5 tény azonosítása a következők közül: (1.) *Tiranában teret neveztek el róla, és* (2.) *nevét viseli az albán főváros egyetemének egyik előadóterme is. Kalandos életéről nem sokkal halála után már* (3.) *könyvet írt Tasnádi-Kubacska András,* (4.) *1996-ban a brit Discovery csatorna készített róla filmet.* (5.) *Emlékiratai Báró Nopcsa Ferenc: Sárkányok Magyar Királya címmel 2018-ban jelentek meg,* (6.) *a róla szóló Magyarosaurus Dacus című előadást idén januárban mutatta be a nagyváradi Szigligeti Színház.*

5 pont

4. Témához való igazodás (a szöveg információira való hivatkozás).

5 pont

Teljes megfelelés a témának, címnek, feladatnak; releváns példák, hivatkozások; a témának, feladatnak megfelelő mennyiségű állítás – 5 pont, lényegében megfelel a témának, feladatnak; témához tartozó és attól eltérő kijelentések váltakozása – 3 pont, eltérés a témától, címtől, feladattól – 1 pont.

Az elbeszélő szöveg (élménybeszámoló) **követelményeinek betartása**

5 pont

Egyes szám első személyű elbeszélés, múlt idő, kalandos, fordultatos történet, személyesség, átélés – 5 pont, a szöveg lényegében megfelel az élménybeszámoló műfaji követelményeinek, egy-két tekintetben tér el tőle – 3 pont, a szöveg nem vagy alig tartja be az élménybeszámoló műfaji követelményeit – 1 pont.

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Logikus, tudatos felépítés, az állítások/gondolati egységek világos kapcsolódása, van bevezetés, kifejtés, lezárás; ezek elkülönülnek és arányosak, globális és lineáris kohézió megvalósulása, gördülékeny, élvezetes, választékos stílus, szakkifejezések helyes használata, kifogástalan helyesírás – 5 pont, helyenként következetlen felépítés, indokolatlan gondolatmenetbeli váltások, helyenkénti nyelvi-nyelvtani hibák (pl. egyeztetés, vonzat), helyenkénti helyesírási hibák – 3 pont, széteső írásmű, lényegét tekintve zavaros gondolatmenet (pl. csapongás, ismétlődések), a főbb szerkezeti részek nem különülnek el egymástól, szövegösszefüggésbeli hiányosságok (pl. alanyváltás), hiba, hiányosság a kohéziót megteremtő eszközök (pl. kötőszók, névmások) használatában, gyakori a nyelvi-nyelvtani hiba, gyakori helyesírási hibák – 1 pont.

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

III. TÉTEL

(30 pont)

a. a választott alkotás műfaji, stílustörténeti sajátosságai

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Móricz Zsigmond: *Sárarany*)

műfaj: nagy terjedelmű, több szálon futó, több szereplőt felvonultató paraszt-, társadalmi, egzisztenciális regény, példázat; Turi Dani a parasztság képviselője, az elmaradott, a kilátástalan sárlétből kitörni vágyakozik, jobb sorsot szán fiainak, ezért szembeszáll a falu hagyományos felfogásával; társadalomrajz: parasztság–nemesség, Turi Dani büszkesége – a Karay grófok gőgje, metaforikus összefüggések: sár és arany motívuma, annak szimbolikus jelentései; *stílustörténeti sajátosságok:* realista-naturalista jelleg: falusi környezet, típuszereplő megjelenítése, kilátástalan, sivár világkép, jellemző a realiztikus-naturalisztikus házasságkép, nyelvhasználat jellegzetességei: vulgáris kifejezőmód, a nyelvi korlátok a szereplők közötti félreértések forrásai, naturalista jelleg: az ember biológiai adottságai általi meghatározottsága: erőszakosság/agresszivitás, szexuális ösztönök megnyilvánulása, durvaság, vulgaritás stb.,

Móricz Zsigmond: *Tragédia*

műfaja: novella, rövid terjedelmű epikus alkotás, egyetlen eseményt mutat be, az élet egy drámai mozzanatát tárgyalja, korlátozott tér- és időszerkezettel rendelkezik, kevés szereplőt vonultat fel, csattanószerű zárlat; *stílustörténeti sajátosságok:* a realista vonások: főszereplő: Kis János, típuszereplő, zsellérparaszt, szegény, kilátástalan, sivár sors, a szegénység lesújtó ereje; helyszín: falusi, paraszti környezet, elszigeteltség, a fejlődés lehetetlensége; emberi kapcsolatok: kommunikáció hiánya, vulgáris kifejezőmód; a társadalmi rétegek egymáshoz való viszonyának bemutatása: paraszt – gazda, hierarchikus viszony, alárendeltség, alávetettség; a naturalizmus jellegzetességei: ösztönszerű magatartás, a főszereplő mohó, egyetlen vágya az életben jól lakni, vágyait is az ingerszegény világ határozza meg, céljai kisszerűek, az ételről annak megvonása miatt sajátosan gondolkodik, értékrendje torzul; érzelmi hiány jellemzi; döntései ösztönszerűek: házasságkötése, gyermekvállalása a falubeli szokásrend következményei; elbeszélői magatartás: objektív, tárgyilagos, távolságtartó elbeszélő stb.,

Tamási Áron: *Rendes feltámadás*

műfaj: metaforikus novella: rövid terjedelmű epikus alkotás, egyetlen eseményt mutat be, csattanószerű zárlat, drámaiság, feszültség jellemzi, balladaszerűség, misztikus jelleg, két szerkezeti egység; *stílustörténeti sajátosságok:* a realista irányzat stílusjegyei: társadalmi ellentétek, szociális feszültségek előtérbe helyezése, megalázás, megvetés, a mindennapi munka és nehézségek bemutatása, a halál bemutatása, a holttest lebomlásának realiztikus-naturalisztikus leírása, nyelvi stílusa: a székely népi stílus és nyelvhasználat jellegzetességei, beszédmód: szójátékok, humoros megjegyzések, anekdotázás stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont.

5 pont

b. a társadalmi osztályok bemutatása a műben

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Móricz Zsigmond: *Sárarany*)

különböző társadalmi rétegek szembeállítás: zsellérparaszt, módos gazda, nemesi réteg; a különböző társadalmi rétegek közötti viszony konfliktusra alapszik, nem tisztelik egymást, irigység, megalázás; a zsellérparasztok életmódja: szegénység, kilátástalanság, a mindennapok nehézségeinek megélése, a sárlét tapasztalata, Turi Dani ezt a létet megveti, elutasítja,

meggazdagodásra törekszik, ügyessége révén a falu legmódosabb embere lesz, kitör a zsellérparaszti rétegből, ugyanakkor ennél is többre vágyik; Erzsi módos nagygazda leánya, feleségül megy Turi Danihoz, Erzsi szülei ellenzik ezt a házasságot a társadalmi különbségek miatt, házasságának első éve nagy sikert hoz, gazdasági forradalmat hajt végre, újabb célokat tűz ki: földet szeretne bérelni a Karay grófok birtokából; a nemesség bemutatása: a Karay grófok, a falu környékén levő birtokok tulajdonosai, lenézik a parasztokat és korlátozzák mozgásterüket, nem adnak kitörési lehetőséget saját társadalmi osztályukból stb.,

Móricz Zsigmond: *Tragédia*

megjelenített társadalmi rétegek: zsellérparaszt (Kis János és napszámos társai), gazda (Sarudy Pál); a zsellérparasztok sorsa: sivárság, kilátástalanság, a mindennapi élet nehézségei, szegénység, kapálásból élnek, alárendeltek, Sarudy Pál gazdának dolgoznak, a munka mellett megjelenik a mindennapok öröme pl. a pihenés, a közös étkezés, viccelődés, a lakodalomban a szórakozás, mulatás, Kis János külön, kivételt képez, nem ismeri fel az élet örömeit; Sarudy Pál: módos gazda, Kis János munkaadója, leánya esküvőjére készül, alkalmazottait csak munkaerőnek tekinti, lenézi őket, meghívja őket a lakodalomra, de különbséget tesz köztük és a többi vendég között, az ételek felszolgálása más sorrendben történik a zsellérek számára stb.,

Tamási Áron: *Rendes feltámadás*

két különböző társadalmi osztály bemutatása: az intéző és a kocsis; az intéző, Demeter, aki megveti, megalázza a szerény és dolgozó Énekes Ferencet és fiát Pétert, akik kocsisként és takarítóként dolgoznak a püspöki udvarban, Demeter lekezelően bánik Énekes Ferencel, elveszi imakönyvét, az imádkozást felesleges időtöltésnek tekinti, a földi társadalmi rang és gazdagság áll értékrendje csúcsán, Énekes Ferenc engedelmeskedik, eltűri a megaláztatást, úgy véli a túlvilági jólét, az üdvözülés a fontos, elviseli a nehézségeket, a lelki értékeket tekinti fontosnak; Péter ezzel viszont szembeszáll Demeterrel, nem hajt fejet a hatalom előtt, úgy véli, hogy a földi világban is van igazságszolgáltatás, mindössze annyi a különbség, hogy a gazdagok pénzzel, míg a szegények ésszel vesznek meg; Énekes Ferenc halálának bemutatása, kíméletlen, embertelen körülmények között történik meg, ekkor is a kiváltságosok másokkal szembeni megvetése, megalázása érvényesül stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszáadásra 1 pont. **5 pont**

c. a konfliktus szerepe a hősök viszonyrendszerének kialakulásában

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Móricz Zsigmond: *Sárarany*)

Turi Dani és Erzsi viszonya: házastársi viszony, konfliktusra épülő kapcsolat, ellentétes jellemek, Erzsi zárkózott, hűséges, anyatípus, családcentrikus, a sárlét fenntartója, visszahúzó erő, Dani nyitott, hűtlen, vállalkozó, önteremtő személyiség, törekvő jellem, küzd a sárlét ellen, férfias, vonzó, csábító, nem kiegyensúlyozott a házastársi kapcsolat, erőszakos, megalázó helyzetek, a regény végén; Erzsi, mint egyedüli menedék *Erzsi és Takács Gyuri viszonya*: mindketten módos családból származnak, azonos társadalmi helyzettel rendelkeznek, Gyuri Erzsinek udvarolt, azonban ő Turi Danihoz ment feleségül; *Turi Dani és a Karay grófok viszonya*: hierarchikus viszony, paraszt–nemes társadalmi osztály szembenállása, Dani büszkesége szemben a grófok gőgös, megalázó magatartásával; a grófné erotikus ajánlatának szerepe stb.,

Móricz Zsigmond: *Tragédia*

Kis János zsellérparaszt, a parasztság képviselője, Sarudy Pál földbirtokos, jómódú gazda; hierarchikus viszony, a paraszti réteg alávetettsége ellentétben a gazdagok felsőbbrendűségével, konfliktusra alapuló viszony: János neheztel Sarudyra, kizsákmányoltnak érzi magát, irigy, célja kienni a vén Sarudyt a vagyonából, lázad, elégedetlen, Sarudy azonban lenézi és megalázza a zsellérparasztokat, csakis munkaerőnek tekinti őket; *Kis János és napszámos társai viszonya*: ugyanazt a sorsot élik, mégis ellentétesen viszonyulnak létükhöz, János a társadalom peremén él, elzárkózik a társadalomtól, nem ápol emberi kapcsolatokat, munkatársai kirekesztik, elutasítják, János mogorva, lázad, háborog, nem akarja elfogadni sorsát, de megoldani sem képes azt, elutasítja a szegénységet, a kilátástalanságot, a társadalomban láthatatlan ember, ösztönember, cselekedeteit a falusi hagyomány és szokásrend határozza meg; *Kis János és családja viszonya*: feleségével és fiával közömbös viszonya van, családját nem szereti, nem tiszteli: fiáról nem gondoskodik, elutasítja őt, kiüresedett, sivár házastársi kapcsolat; személyisége, jelleme különcszerű, házassága és gyermekvállalása sem tudatos döntés eredménye, ösztönszerű magatartásforma stb.,

Tamási Áron: *Rendes feltámadás*

Demeter és Énekes Ferenc viszonya: két különböző társadalmi réteget és értékrendet képviselő szereplő viszonya, ellentétben állnak: Demeter intéző, felettes, gőgös személyiség, lenézi Énekes Ferencet nem csupán azért, mert szegény, hanem vallásossága miatt is, Demeter a földi világ értékrendjének akar megfelelni, embertelenség jellemzi, nincs tekintettel Énekes Ferenc erkölcsi értékeire, keresztény világszemléletére, a túlvilági igazságszolgáltatásba vetett hitére; *Demeter és Énekes Péter viszonya:* Demeter őt is lenézi, Péter azonban fiatalabb, nem tűri szó nélkül a megaláztatást, szembeszáll az intézővel, visszaszerzi apja imakönyvét, úgy véli, hogy a helyzet győztese, a novella során kiderül, hogy büszkeségének következménye egy indulatos tett, a gyilkosság, majd a börtönbüntetés; *Énekes Ferenc és fia, Péter viszonya:* apa–fiú kapcsolat, mindketten a püspöki udvarban dolgoznak, Ferenc kocsis, míg Péter takarítói beosztásban, kénytelenek elviselni a módosabb társadalmi réteg igazságtalanságát, Péter támogatja apját, szárnalmat érez iránta, amikor Demeter elveszi imádságos könyvét, visszaszerzi apja tulajdonát, halálos ágyán is megpróbálja megvédeni apja emberi méltóságát, becsületét, végül apja halála után elköveti a gyilkosságot, ezt igazságszolgáltatásként értelmezi, apa–fiú kapcsolat a túlvilági létben: közösen mennek az üdvösség felé, mindketten számítanak a földöntúli igazságszolgáltatásra, csalódás éri őket, a földi világ hierarchiára, társadalmi rétegzettségére kivétel a földöntúli világra is stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

d. a társadalmi felemelkedés korlátainak szerepe a hősök jellemfejlődésében

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Móricz Zsigmond: *Sárarany*)

Turi Dani szegény zsellérfiúból módos gazdává válik, bizonyítja tehetségét, törekvő jellemét, képes célokat megfogalmazni, azokat megvalósítani, önteremtő, önmegvalósító egyén, urat akar nevelni fiaiból, földterületet akar bérelni a Karay gróftól, a grófi család lenézi, megalázza Danit, a grófné ösztönlénynek tekinti, nem ismeri el gazdasági törekvéseit, ez okozza Dani (ön)pusztító jellemének kibontakozását: képtelen elfogadni a megalázottságot, elköveti a gyilkosságokat, a regény befejezése nyitott marad stb.,

Móricz Zsigmond: *Tragédia*

Kis János zsellérparaszt, kilátástalan, sivár életet él, kisszerű, láthatatlan ember, képtelen emberi kapcsolatokat létesíteni, elutasítja napszámos társait, családját, nincs életcélja, a berögzött szokások irányítják az életét, egyedüli célja kienni a vagyonából a vén Sarudyt a lánya lakodalmán, nevetséges és kisszerű cél, amely egyébként megvalósíthatatlan, János szorong, félelmet érez, érzi a feladat nagyságát, amit magára vállalt, nyugtalan, a lakodalom helyszínén is elszigeteli magát a társaitól, a feladatra összpontosít, küzdelemként éli meg a helyzetet, megdöbben, amikor úgy érzi, hogy jóllakott, fulladása félelmet kelt benne, elmenekül, kirohan, de ekkor sem képes lemondani kicsinyes céljáról, újra lenyeli az ételt, ez halálát okozza stb.,

Tamási Áron: *Rendes feltámadás*

Énekes Ferenc és fia Péter, szegény emberek, a püspöki udvarban szolgálnak, kocsis és takarító szerepben jelennek meg, életüket a mindennapi munka határozza meg, Ferenc elfogadta sorsát, vallásos, keresztény ember, világszemléletét is ez határozza meg, nem keresi a földi világban az igazságszolgáltatást, a földön túli világba veti hitét, békés ember – a galambok jelképe – nem törekszik felülkerekedni sorsán, az új intézőben is jó embert lát, feltámadáskor várja sorsa beteljesülését, az igazságszolgáltatást, amiért földi életében mindvégig megvetett, megalázott, de becsületos, békés emberként élt, csalódás éri, a társadalmi hierarchia itt is érvényesül, képtelen elfogadni azt, hogy ismét a sor végére kerül, ismét erőszakossá válik, hajlandó megküzdeni igazáért, Isten elé kerül, Isten válaszát, érveit nem képes elfogadni, lemond, visszatér sírjába, nem vesz részt a feltámadásban; Péter lázadó típus, nem hajlandó elfogadni a megaláztatást, megvetést, szembeszáll a hatalommal, furfangos észjárásával jár túl Demeter eszén, visszaszerzi apja imádságos könyvét, ezzel megvédi értékrendjét, becsületét, apja halála után gyilkosságot követ el, megöli a kocsist, ezzel is apja becsületét, méltóságát óvja, 20 évre kerül tömlöcbe, megfizet bűneiért, a túlvilágban apjával együtt várja a földöntúli igazságszolgáltatás beteljesülését, hasonlóképpen csalódik, majd visszafekszik sírjába, sorsközösséget vállalva apjával stb.)

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont. **5 pont**

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

Összefüggő szöveg, az értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*; összefüggő szöveg, az értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*; helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*; helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*; töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* *1 pont*. **5 pont**

Helyesírás

Helyesírási típushibák:

Durva hiba (3 hibapont): a mássalhangzók időtartamának hibás jelölése közhasználatú szavakban; az összeolvadás, a részleges hasonulás, az írásban jelöletlen teljes hasonulás és a kiesés hibás írásmódja; kis és nagy kezdőbetű tévesztése közhasználatú tulajdonnevek (pl. Magyar Tudományos Akadémia, Természet Világa), melléknevek és egyelemű tulajdonnévből képzett melléknév (pl. francia, balatoni, adys) esetében; igekötős igék hibás egybe-, illetve különírása; tagadószó egybeírása az igével, tagadott szóval, tagadott kifejezéssel; az ly-j tévesztése közhasználatú szótőben és toldalékban, az ly-j hiánya vagy kiejtés szerinti jelölése; felszólító módú igealakok hibái.

Súlyos hiba (2 hibapont): közhasználatú szavak/összetett szavak különírása, illetve szókapcsolatok egybeírása; közhasználatú szavak elválasztása; magánhangzók időtartamának tévesztése közhasználatú szavakban és toldalékokban; mondatkezdő nagybetű tévesztése.

Egyéb hiba (1 hibapont): nem közhasználatú szavak durva és súlyos hibái; köznevek kezdőbetűjének tévesztése (pl. világháború); kezdőbetű tévesztése több elemből álló tulajdonnévből képzett melléknév esetében (pl. New York-i, budapest–bécsi, Csokonai Vitéz Mihály-os); betűtévesztés; mondatzáró írásjelek; tagmondatok közötti írásjelek; mondatrészek közötti írásjelek hiánya vagy téves jelölése (5–6 tévesztés 1 hibapont); egyéb írásjelek hiánya vagy téves jelölése (5–6 tévesztés 1 hibapont).

Ismétlődő hibáért csak egyszer számítunk hibapontot!

A hibapontok vizsgaponttá történő átalakítása: 0–9 hibapont: *5 pont*, 10–15 hibapont: *4 pont*, 16–21 hibapont: *3 pont*, 22–27 hibapont: *2 pont*, 28–33 hibapont: *1 pont*, 33 hibapont felett *0 pont*.

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.